

Tālākizglītības kurss

"Novadpētniecība: mantojuma saglabāšana un komunikācija"

80 akadēmiskās stundas

Vai Tavā pagastā vai ģimenē glabājas unikālas vēstures liecības, kuras vēlies saglabāt nākamajām paaudzēm? Vai esi domājis, kā padarīt savu novadpētniecības darbu pieejamāku un interesantāku plašākai sabiedrībai? Vai vēlies apgūt praktiskus paņēmienus, kā veidot izstādes un izglītojošus pasākumus, izmantojot vietējo vēstures materiālu? Vai strādā bibliotēkā, kultūras centrā, tūrisma jomā vai esi novadpētnieks, kuram svarīgi jauni instrumenti ikdienas darbā?

Aicinām pieteikties apmācībām!

Mācības norisināsies sadarbības projekta "Dzīvā atmiņa. Apzinātas un pieejamas novadpētniecības kolekcijas" ietvaros. Projektu īsteno biedrība "Vidusdaugavas NVO centrs" un nodibinājums „Madonas novada fonds”.

Apmācību norisi nodrošinās Latvijas Kultūras akadēmijas Tālākizglītības centrs.

Kursa mērķis

Sekmēt zināšanu un prasmju pilnveidi saistībā ar vēstures liecību saglabāšanu un dokumentēšanu, komunikāciju ar sabiedrību, veidojot izstādes un izglītojošus pasākumus.

Mērķauditorija

Pagastu bibliotekāri, tūrisma speciālisti, kultūras darbinieki, iedzīvotāji - privāto vēstures kolekciju veidotāji, biedrības, novadpētnieki un citi ar vēstures liecībām saistīti interesenti un entuziasti **Jēkabpils un Madonas novados**.

Kursa tēmas

Kurss sastāv no 3 moduļiem:

I Kultūras mantojums - jēdziens, veidi, saglabāšanas prakses. Kultūras mantojuma kopienas

Kultūras mantojuma jēdziens, mantojuma veidi. Nemateriālā kultūras mantojuma jēdziens un vērtības. Mantojuma pārvaldība un novadpētniecība Latvijā. Materiālais kultūras mantojums - veidi, vērtību saglabāšana. Arheoloģiskā mantojuma un militārā mantojuma aizsardzība, senlietu aprīte, metāldetektoru izmantošana un mantraču atbildība. Kultūras mantojuma kopienas, vietējo kopienu loma un nozīme mantojuma saglabāšanā.

II Kultūrvēsturiskā mantojuma liecību saglabāšana – dokumentēšana un uzskaitē

Pētnieciskais darbs un tā metodes. Novadpētniecība: jēdziena attīstība, problēmas un iespējas. Vēstures liecību krājumu veidošana un uzskaitē. Vēstures liecību klasifikācija. Vēstures liecību saglabāšana un izmantošana. Mutvārdu liecību (stāstu, atmiņu) vākšana un dokumentēšana. Dzimtas pētniecība. Krājuma priekšmetu aprakstīšana (dokumenti, fotogrāfijas, etnogrāfiskie priekšmeti, numismātikas priekšmeti u.c.). Dažādu materiālu priekšmetu uzglabāšanas nosacījumi. Krājuma priekšmetu restaurēšana.

III Kultūras mantojuma pieejamība. Komunikācijas veidi un prakses

Integrētās komunikācijas veidi un nozīme mantojuma saglabāšanā. Novadpētniecības izstāžu plānošana un veidošana. Mūžizglītības pasākumu organizēšana. Novadpētniecība un kopienas iesaiste mantojuma saglabāšanā. Stāstniecības loma. Digitālās komunikācijas iespējas kultūrvēsturiskās informācijas izplatīšanā.

Kursa pasniedzēji: Latvijas Kultūras akadēmijas pasniedzēji un nozares speciālisti.

Lolita Ozoliņa – LKA lektore un kultūras mantojuma kopienu pētniece, zīmolvedības eksperte un Vidzemes lībiskās kultūrtelpas vadītāja.

Ieva Vītola – LKA tradicionālās kultūras un nemateriālā kultūras mantojuma dokumentētāja un pētniece.

Jānis Meinarts – vēsturnieks un arheoloģisko servietu pētnieks.

Mārcis Kalniņš – arheologs, Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes eksperts.

Irina Zeibārte - Latvijas Nacionālā vēstures muzeja Administratīvās nodaļas vadītāja;

Inta Robežniece, Anda Ozoliņa, Sanita Kalna – Latvijas Nacionālā vēstures muzeja speciālistes.

Agrita Ozola - Tukuma muzeja vadītāja, pētniece un lektore.

Ārija Ubarste - papīra, ādas, pergamenta restauratore - meistare.

Agnese Lūse – dzimtas vēstures pētniecības eksperte.

Agita Lapsa – Valmieras bibliotēkas novadpētniecības speciāliste un Vidzemes stāstnieku kopas vadītāja.

Aija Lūse - LKA zinātnes komunikācijas un sabiedrisko attiecību speciāliste.

Kursa dalībnieku ieguvumi

Zināšanas:

- izpratne par kultūras mantojuma jēdzieniem, veidiem un saglabāšanas principiem;
- zināšanas par materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma pārvaldības un novadpētniecības tradīcijām Latvijā;
- izpratne par vēstures liecību dokumentēšanas, uzskaites un saglabāšanas principiem;
- zināšanas par mutvārdu vēstures, atmiņu un dzimtas pētniecības metodēm;
- zināšanas par kultūras mantojuma pieejamības un komunikācijas veidiem (stāstniecība, izstādes, digitālie rīki, izglītojoši pasākumi).

Prasmes un kompetences:

- spēja patstāvīgi un atbildīgi iesaistīties kultūras mantojuma saglabāšanas procesā savā novadā;
- spēja sadarboties ar vietējo kopienu, muzejiem, bibliotēkām un biedrībām mantojuma dokumentēšanas un popularizēšanas iniciatīvās;
- spēja plānot un īstenot neliela mēroga novadpētniecības projektus, piesaistot kopienas locekļus;
- prasme sagatavot un noformēt izstādes koncepciju, veidot izglītojošus pasākumus un iesaistīt sabiedrību;
- prasme izmantot stāstniecību un digitālos rīkus mantojuma komunikācijā;
- atbildīga attieksme pret kultūras mantojuma ilgtspēju un tā izmantošanu sabiedrības izglītošanā un vietējās identitātes stiprināšanā.

Norises laiks un formāts

Apmācību kursa atklāšana un Lolitas Ozoliņas lekcija par tēmu “Kultūras mantojuma kopienas, vietējo kopienu loma un nozīme mantojuma saglabāšanā” plānota **15.jūlijā, Mežāres Tautas namā.**

Nodarbības plānotas tiešsaistē reizi nedēļā, ceturtdienās, pl.9:00 – 10:30 / 10:45 – 12:15, ZOOM platformā **no 2026.gada 3.septembra līdz 2026.gada 15.decembrim.**

Nodarbības klātienē:

2026.gada 8.oktobrī Madonas novadpētniecības un mākslas muzejā, Skolas iela 10A;

2026.gada 22.oktobrī - Etnogrāfijas un sadzīves priekšmetu krātuve Sarkanos (*transports uz nodarbībām Madonā un Sarkanos netiks nodrošināts*).

Apmācību kursa noslēgums ar publiskās runas nodarbību un apliecību izsniegšanu plānots **2026.gada 15.decembrī, Dziesmu svētku telpā, Mežaparkā, Rīgā** (*transports tiks nodrošināts*).

Kursa dalībnieki saņems Latvijas Kultūras akadēmijas apliecību par tālākizglītības programmas "Novadpētniecība: mantojuma saglabāšana un komunikācija" apguvi 80 akadēmisko stundu apmērā, ja būs piedalījušies ne mazāk kā 80% nodarbību un veikusi ieskautes uzdevumu kursa noslēgumā.

Dalības nosacījumi:

Sadarbības projekta "Novadpētniecības mantojuma ilgtspējas veicināšana" ietvaros 32 dalībniekiem (16 dalībniekiem no katra novada) tiks nodrošināta dalība mācību kursā **bez maksas**. Dalībnieku atlase tiks veikta, balstoties uz pieteikumā pausto mācību motivāciju un saistību ar novadpētniecību. Atlasītajiem dalībniekiem ir jāparaksta apliecinājums, ka piedalīsies vismaz 80% nodarbību, kā arī veiks noslēguma ieskautes uzdevumu.

Dalībniekiem pašiem jānodrošina interneta pārklājuma iespējas nodarbību laikā, kā arī pašiem jānodrošina un jāfinansē nokļūšana uz nodarbībām Madonā un Sarkanos.

Reģistrācija kursam:

Aicinām pieteikties mācībām elektroniski, aizpildot anketu: <https://forms.gle/ZZVapywdK8KQpiuM8>.

Publiskā pieteikšanās un oficiālā reģistrācija tiks atvērta no 2026.gada 15.jūlija līdz 2026.gada 3.augustam.

Pieteikumam būs jāpievieno motivācijas vēstule. Atbildes par uzņemšanu kursā tiks izsūtītas līdz 2026.gada 14.augustam.

Papildu informācija:

Daiga Kovale

Latvijas Kultūras akadēmijas Tālākizglītības centra kursu koordinatore

E-pasts: daiga.kovale@lka.edu.lv

Liene Dāboliņa

Biedrības "Vidusdaugavas NVO centrs" struktūrvienības

"Lauku attīstības partnerība "Vidusdaugava"" projektu koordinatore

E-pasts: liene.dabolina@vidusdaugavasnvo.lv

Starpterritoriālās sadarbības projekts "Dzīvā atmiņa. Apzinātas un pieejamas novadpētniecības kolekcijas" Nr. 26-00-COLA19.332-000001 tiek īstenots Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.–2027. gadam pasākumā "Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju, tostarp sadarbības aktivitātes un to sagatavošana".

